
Introduktion

Långtidsarbetslösheten har länge nämnts som en viktig förklaring till att arbetslösheten förblir hög. I den första artikeln i höstnumret av *Arbetsmarknad & Arbetsliv* gör **Anders Harkman** en genomgång av teorierna om detta och kompletterar den analys som Steve Machin och Alan Manning gör i den nyutkomna och mycket prestigefyllda *Handbook of Labor Economics*. Slutsatserna motsäger den allmänna föreställningen att långtidsarbetslösheten skulle vara ett enskilt problem som försämrat arbetsmarknadens funktionssätt. Med svenska data visar Harkman att långtidsarbetslösheten, som de flödesteoretiska ansatserna till arbetslösheten förutspår, är en naturlig effekt av en generell höjd arbetslöshet och att alla arbetslöshetsgrupper har fått det lika mycket svårare under 1990-talet. Slutsatserna har viktiga implikationer för hur de strukturella problemen på arbetsmarknaden ska tolkas och vilka insatser som behövs för att komma till rätta med arbetslösheten.

I numrets andra artikel, författad av **Gunnar Aronsson** och **Klas Gustafsson**, studeras hur arbetsmarknadsförhållanden och olika anställningskontrakt påverkar i vilken grad de anställda vågar framföra kritiska synpunkter på arbetsmiljö och arbetsvillkor, utan att för den skull riskera repressalier av olika slag. Studien visar på flera intressanta resultat. Det framkommer exempelvis att anställda inom offentlig verksamhet oftare anser sig riskera repressalier vid kritiska synpunkter än privatanställda, vilket är märkligt med tanke på att de förra har en grundlagsskyddad yttrandefrihet på arbetsplatsen medan motsvarande inte finns för de senare. Särskilt negativa tycks effekterna vara för personer med tillfälliga an-

ställningskontrakt och personer med sämre maktposition i företaget. En reflektion vi gör är artikelns anknytning till den uppluckring av anställningsförhållandena som många anser pågå. Tillsammans med andra artiklar i *Arbetsmarknad & Arbetsliv* (exempelvis Hansson (1999:2), Aronsson m fl (1999:1), Malmberg och Johnsson (1998:4), Nyström (1997:3), Numhauser-Henning (1997:2) och Levinson (1997:2)) bidrar artikeln med kunskap som behövs för att möta kommande arbetsrättsliga utmaningar, samtidigt som den är ett bidrag till det mer lokala arbetsmiljöarbetet.

I en artikel av **Jan Ekberg** och **Mats Hammarstedt** studeras egenföretagande bland invandrare. Invandrarnas arbetsmarknad har sedan slutet av 1970-talet blivit allt svårare. Under 1990-talet förvärrades situation än mer och arbetslösheten är idag högre än någonsin tidigare. Ett alternativ till arbetslöshet och försörjning från trygghetssystemen är att starta eget företag. Det finns ett flertal teorier och studier om sambandet mellan invandrare och egenföretagande. Författarna formulerar i artikeln fyra av dessa hypoteser och testar dem på svenska data. De hypoteser som testas är; 1, om det finns något positivt samband mellan andelen företagare i hemlandet och andelen företagare i motsvarande invandrargrupp i Sverige; 2, om det finns ett positivt samband mellan vistelsetid i Sverige och sannolikheten att vara företagare; 3, om det finns ett positivt samband mellan arbetslöshet och benägenheten att starta företag och, slutligen, 4, om det finns ett positivt samband mellan en invandrargrups andel i befolkningen och andelen företagare i invandrargruppen. Forskningsområdet brottas liksom många

andra områden med en brist på datainformation av god kvalitet, och hypotestesterna bygger på varierande grad av tillförlitliga data. Författarna finner ett flertal signifikanta samband angående de ställda hypoteserna.

I en statistikkommentar redovisar **Susanna Okeke** data om hur och i vilken utsträckning arbetsgivare och arbetssökande personer använder arbetsförmedlingen för att komma i kontakt med varandra. Matchningsprocesserna på arbetsmarknaden är av avgörande betydelse för hur smidigt arbetsmarknaden fungerar och informationsspridning är en viktig del i detta. Att samla informationen om både platser och sökande på arbetsför-

medlingen är ett sätt att samtidigt göra dem tillgängliga för bägge parter. Redovisningen är deskriptiv och ger information om hur stor andel av de lediga platserna som anmäls till arbetsförmedlingen, hur stor del av de arbetssökande som kontaktar förmedlingen och hur stor del av alla nyanställningar under ett år som sker genom olika kontaktkanaler, däribland arbetsförmedlingen.

Med detta vill vi inför nästa nummer av *Arbetsmarknad & Arbetsliv* hälsa Susanna Okeke välkommen som ny redaktör. Susanna ersätter Fredrik Jansson.

Fredrik Jansson
Ulla Arnell-Gustafsson